

สรุปผลการประชุม
คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
(นอกสถานที่)
ครั้งที่ ๕๖
วันพฤหัสบดีที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘
ณ โรงแรมฮอลิเดย์ อินน์ พัทยา จังหวัดชลบุรี

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญได้มีการพิจารณาร่างบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เป็นรายมาตรา ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดีและระบบผู้แทนที่ดี หมวด ๔ คณะรัฐมนตรี สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

การพิจารณาในหมวด ๔ คณะรัฐมนตรีนั้น ที่ประชุมได้พิจารณาในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ประเด็นบทบัญญัติในร่างมาตราที่เกี่ยวกับ “การเสนอบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี” ซึ่งเป็นหลักการให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีนั้น ที่ประชุมเห็นว่าควรปรับแก้หลักการ “จากเดิมมาตรา ๑๗๑ วรรคสอง ในรัฐธรรมนูญฉบับ ปี ๒๕๕๐ บัญญัติไว้ว่า นายกรัฐมนตรีต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร” ปรับเป็น “ให้สามารถเสนอบุคคลที่มีได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้” ทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้เกิดวิกฤตเกี่ยวกับผู้นำทางการเมืองดังเช่นที่ผ่านมา บัญญัติไว้ในร่างมาตรานี้ ในเบื้องต้นที่ประชุมเห็นชอบในหลักการโดยให้เขียนความในร่างมาตราเป็นดังนี้

“ให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเรียกประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรกตามมาตรา ๑๓๘

การเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่ง ต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรรับรองมติของสภาผู้แทนราษฎรที่เห็นชอบด้วยในการแต่งตั้งบุคคลใดให้เป็นนายกรัฐมนตรี ต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร การลงมติในกรณีเช่นว่านี้ให้กระทำโดยการลงคะแนนโดยเปิดเผย”

ส่วนประเด็นการเขียนบทบัญญัติเกี่ยวกับ “รัฐมนตรีต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามในประการใดบ้าง” ในหมวด ๔ คณะรัฐมนตรีนั้น ที่ประชุมเห็นว่าควรคงหลักการเดิมตามมาตรา ๑๗๔ ของรัฐธรรมนูญฉบับ ปี ๒๕๕๐ แต่ทั้งนี้ ให้เขียนประเด็น “กรณีการไม่ได้แสดงสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ย้อนหลัง” อันเป็นสาระสำคัญของลักษณะต้องห้ามประการหนึ่งบัญญัติเป็นหลักการเพิ่มเข้าไปด้วยเพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ที่ต้องการให้ได้มาซึ่งผู้นำทางการเมืองที่ดี มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ในเบื้องต้นที่ประชุมเห็นชอบในหลักการโดยให้เขียนความเพิ่มเป็นดังนี้

“ไม่ได้แสดงสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ย้อนหลังเป็นเวลาสามปีต่อประธานวุฒิสภา ปกปิด หรือแสดงหลักฐานดังกล่าวอันเป็นเท็จ เว้นแต่เป็นผู้ซึ่งไม่มีรายได้ตามที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษี”

นอกจากนี้ ประเด็น “ให้ปลัดกระทรวงรักษาราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงในกรณี คณะรัฐมนตรีต้องพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะนั้น” ซึ่งเป็นหลักการที่เขียนเพิ่มขึ้นมา ทั้งนี้ เพื่อให้มีความชัดเจน เกี่ยวกับผู้ที่ต้องรับผิดชอบปฏิบัติหน้าที่แทนรัฐมนตรีในกรณีดังกล่าว บัญญัติไว้ในหมวด ๔ คณะรัฐมนตรี ในเบื้องต้นที่ประชุมเห็นชอบในหลักการโดยให้เขียนความในร่างบทบัญญัติเป็นดังนี้

“เมื่อคณะรัฐมนตรีต้องพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ให้ปลัดกระทรวงของแต่ละกระทรวงรักษาราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงนั้น และให้ปลัดกระทรวงทุกกระทรวงที่รักษาราชการแทน รัฐมนตรีร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ที่คณะรัฐมนตรีเกินกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ โดยให้ปฏิบัติหน้าที่ได้เท่าที่จำเป็นและภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ความร่วมมือและปฏิบัติตามคำร้องขอของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สุจริต และเที่ยงธรรม

(๒) ไม่กระทำการอันเป็นการใช้อำนาจแต่งตั้งหรือย้ายข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำหรือพนักงานของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่หรือพ้นจากตำแหน่ง หรือให้ผู้อื่นมาปฏิบัติหน้าที่แทน รวมทั้งกรรมการรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อน

(๓) ไม่กระทำการอันมีผลเป็นการอนุมัติให้ใช้จ่ายงบประมาณสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉิน หรือจำเป็น เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อน

(๔) ไม่กระทำการอันมีผลเป็นการอนุมัติงานหรือโครงการ หรือมีผลเป็นการสร้างความผูกพันต่อคณะรัฐมนตรีชุดต่อไป

(๕) ไม่ใช่หรือยอมให้บุคคลอื่นใดใช้ทรัพยากรของรัฐหรือบุคลากรของรัฐเพื่อกระทำการใด ซึ่งจะมีผลต่อการเลือกตั้ง และไม่กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ให้ปลัดกระทรวงที่รักษาราชการแทนรัฐมนตรี เลือกปลัดกระทรวงที่รักษาราชการแทน รัฐมนตรีคนหนึ่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่นายกรัฐมนตรี และเลือกปลัดกระทรวงที่รักษาราชการแทนรัฐมนตรีอีก จำนวนสองคนเพื่อปฏิบัติหน้าที่รองนายกรัฐมนตรี

ให้การรักษาราชการแทนของปลัดกระทรวงตามมาตรา ๑๓๓ สิ้นสุดลงเมื่อคณะรัฐมนตรีที่แต่งตั้งขึ้นใหม่เข้ารับหน้าที่แล้ว”

นางสาวดวงจิตร์ ก่อเจริญวัฒน์
 วิทยากรชำนาญการพิเศษ
 ผู้สรุปผลการประชุม

ว่าที่เรื่อตรี ยุทธนา สำเภาเงิน
 ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ
 ตามข้อบังคับ ฯ ข้อ ๘๗
 ผู้ตรวจทาน